

схвършенното нѣманіе въ Турція на списоци или нѣкоя-си достовѣрна статистика. Даже не е възможно да са придържатъ у обикновенното правило да четешъ на сѣка къща по 5 души, защото българете, както руските селяне, държатъ са у стария, патриархаленъ обичай, споредъ който сичките уженени синове съ семействата си живѣять въ родителския домъ до смъртъта на дѣда си. И така, по-нѣкогашъ подъ единъ покривъ живѣять по 20, 30 души, зарадъ това по-вѣрно е въ България да са смѣта среднѣо число отъ 8 до 10 жители въ сѣка къща. Едибъ-Ефенди въ своя докладъ говори, че въ Батакъ е имало сичко 1400 жители. По безсрамна лъжа отъ тая никога не е казвалъ даже нѣкой турченъ. Скайлеръ си набавилъ расписанието на даноците за текущата година, въ което са показва, че въ Батакъ има 1420 души, способни за военна служба и задължени да плащатъ бедель за освобождение отъ военната служба. Въ нѣкое европейско господарство тая цифра би означавала общото число на населението до 15,000, но тука не може да са опредѣли по-вече отъ 8 до 10,000, както въ дѣйствителность и удостовѣряватъ жителите отъ Батакъ и Пещера.

Въ Англия и изобщо въ Европа иматъ твърдѣ криво понятие за българете. Азъ винаги сжмъ слушалъ, и, да си кажа правото, до послѣднѣо врѣме самичакъ мислѣхъ, че тѣ сж диваци, не по-цивилизовани отъ американските индийци. Представете си моето удивление, когато узнахъ, че почти въ сѣко българско село има училища, и че тия школи, дѣто тѣ не сж изгорени отъ турците, са намиратъ въ цвѣтуще положение. Тѣ са обдържатъ отъ суммите на